

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Præcellentia Episcopalis Dignitatis

Alzedo, Mauricio de

Lugduni, 1630

De Episcoporum creatione. caput 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62394)

lib. nuptiis. l. nemo vir. c. de vestibus & hol. lib. 11. At dixit Seneca, quod quemadmodum stultus est, qui equum empturus non eum inspicit, sed sellam eius & frēna: sic stultissimus est, qui ex veste hominem aestimat. tradit Lucas de penn. in l. 2. c. de vestib. hol. lib. 11. Felicius Contelorius de præcedentia religionis Prædicatorum, quæst. 1. num. 4. Didacus Perez in l. 1. tit. 1. lib. 4. ordinum. vers. per vestes autem. His enim sic constitutis ad maiora enucleanda properemas.

S Y M M A R I V M.

Gubernatio quomodo appelletur. num. 1.

Qui in Episcopum eligitur, qualis esse debeat. num. 2.

Solonis lex refertur. num. 3.

Alexadis sententia allegatur. n. 4.

Consuetudo in populo Romano observata. num. 5.

Conditiones & virtutes in Episcopo requisitæ. num. 6.

D E E P I S C O P O R V M
C R E A T I O N E.

C A P V T S E C V N D V M.

PRÆCLARE gubernandi dignitas (vt inquit Barro) Magistratus appellatur, à Magistro: quia qui aliis præesse cupit, eorum debet esse Magister, habereque magnum rerum usum, ex quo prudentia oritur, vt valeat & possit suum munus exequi. Ad hoc respexisse videtur illud, quod Ietro ad Moysen dixisse legitur, in capite 18. Exodi: *Provide autem (ait) de omni plebe viros sapientes & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint auaritiam, & constitues tribunos, & centuriones, & quingenarios, & decanos, qui iudicent populum omni tempore.* Utinam Reges & Principes, quando ad Ecclesiæ principatum aliquem electuri essent, hæc obseruarent. Provide dicit, non citò, indeterminatè ac incognitè elige: quia provideo longam speculationem supponit; & de omni plebe,

non tam ex illis, qui amplissimos redditus Ecclesiasticos habent, vt ipsis vacantibus melius magnatum filios ditare possint. Ad nostrum propositum. Perpende tantum verbum illud, *viros sapientes*: quia in illo demonstratur, quod qui Episcopus creandus est, non adolescens, sed vir maturæ ætatis, qui multarum habeat experientiam, esse debet.

Quid enim prodest aliquem esse magna sapientia præditum, si rerum practica sit destitutus, & ita quadam Solonis lege cautum erat, ad magistratum & consultationem iuuenem, quamuis prudentissimus videretur, nullo modo admitti licere. Iuxta illud Diui Gregor. in Pastoralis. part. 1. cap. 1. ibi nulla ars doceri præsumitur, nisi intenta prius meditatione discatur: quia solet rerum experimentum potentissimè vincere rerum ineptias, teste Ale-

4 xade afferentis, quòd homo est natura similis vino: vt enim vinum nouum ita & hominem deferuescere necessarium est, vt inde ab omni malo defæcatum, confirmata iam ætate, moribúque compositis, & repressis importunis affectibus aliis possit consulere & gubernare.

Et quemadmodum qui ad amplissimum exercitum gubernandum segregari solent, non sunt iuuenes delicati, tyrones imperitissimi, ignari, & rerum militiæ non experti, effæminati, diuitiarum copia affluentes, diuitiarumque cupidi, vt in illa celebri Romanorum curia vbi quando aliqui in ciues Romanos admittendi erant, solebat Cato ille Censorinus (ei namque propter singularem tam in literis quàm in virtute opinionem, quæ de ipso habebatur, munus hoc recipiendi aliquem in ciuem à Senatu erat delegatum) manus eorum qui admittendi erant tentare, easque suis fricabat, quòd si lenes ac molles inueniebat, tamquam inutiles tam ad bellandum quàm ad gubernandum reiciebat: si autem manus eorum duras esse, & callos obduxisse sentiebat, ipsos maxima cum lætitia in ciuium Romanorum Catalogo scribebat. Nam ciues Romani, qui quotidie erant debellaturi, non effæminati, & Epicuro similes, à laboribus recedentes, sed homines robusti, atque milites celeberrimi, prudentissimi, in militiæ laboribus satis versati, & fortes esse debebant: vt exercitum gubernare, milites regere, & consulere, hostes singulari fortitudine propulsare, arma lumere, iacula fortia mittere, munitiones præparare, ciuitates erimen perduellionis incurrentes obsidere, eorum ianuas fortiter claudere, ingressum illis, vestimenta & auxilia

impedire, turres de nouo ædificare, munitiones præuenire, milites multiplicare, arma quærere, legationem ad amicos mittere, vt auxilium præbere possint.

Ita ergo Episcopi qui nos sunt illuminaturi, & cælum debellaturi debent eligi prudentes, dociles, temperati, casti, sobrij, cauti, humiles, affabiles, laboriosi, misericordes, in lege Dei instructi, & in Scripturarum sensibus acuti, in dogmatibus Ecclesiasticis exercitati, docti, pauidi, maturi, & qui reprehendi non possint, Deo & hominibus placentes, moribus ornati, mansueti, & tales quod graue onus tantæ dignitatis sustinere valeant: nam vt Diuus Bernardus de cons. inquit, Monstruosa res est gradus summus, & animus infirmus, tactus supremus & gradus minimus, sedes prima, & vita ima, lingua magniloqua & manus otiosa, sermo multus & fructus nullus, vultus grauis & visus leuis, ingens auctoritas & nutans stabilitas: has enim qualitates qui ad amplissimum dignitatis culmen est euocandus habere debet; quia nullum oportet maiora scire, & melius viuere quàm Episcopum, cuius doctrina & exemplo nutriuntur subiecti, & si præclara ad eorum electionem spectantia legere volueris, vide textum in c. qui in aliquo, 51. dist. c. miramur, cum sequentibus, c. Episcopum, 61. dist. c. qui Episcopatum, 11. c. oportet cum similibus, 8. quæst. 1. c. fratrem, 86. dist. c. hinc etenim, 40. dist. per totam. c. cum in cunctis, de elect. c. nisi cum pridem de renuntiat. auth. quomodo oporteat Episcopos per totam collat. 1. si quemquam, 30. C. de Episcopis & clericis. Concil. Trident. de reformat. sess. 6. cap. 1. & de reformat. sess. 7. cap. 1. & 2. & de reformat. sess. 24. cap. 1. docent. Hugo de offic. quatuor

quatuor Pralator. summ. de secundo Pralato. Cardinalis Tuschus liter. E, verbo Episcopus, concl. 234. Franciscus de Agricola in appendice ad Sotum, in lectionibus de institut. Sacerd. §. fidelis sermo, fol. 98. Petrus Abiatio in directorio election. cap. 49. & 51. num. 21. part. 3. Hostiensis in summ. de tempor. ordin. §. & cui. Sylvester in summ. verbo Episcopus, num. 1. Emanuel Rodriguez quest. regular. tom. 3. quest. 34. Barbosa in Pastoralis post hac scripta visus, titulo 2. gloss. 2. Filescus de Episcop. aut. cap. 1. §. 2. Menochius de arbit. lib. 2. cent. 3. casu 426. num. 2. & 3. Petrus Gregor. syntagm. part. 2. lib. 15. cap. 12. num. 6. Marquez en el governador Christiano cap. 9. col. 6. vsque ad 9. Gutierrez canonicar. cap. 11. num. 1. & 2. lib. 2.

S V M M A R I V M.

In electione Episcoporum antiquitus qualis mos seruata. num. 1.
 Quo iure Clerus in Episcopi sui electione intromittebatur. n. 2.
 De iure diuino cui Episcoporum electio competat. num. 3.
 Heretici redarguuntur. num. 4.
 Nostri Hispaniarum Reges quo tempore presentare ceperunt ad Episcopatus sui regni. num. 5.
 Decanus & Capitulum ob quid Episcopum eligebant. num. 6.
 Archiepiscopi Toletani authoritas quanta fuit circa Episcoporum Hispanie creationem. num. 7.
 Nostri Catholici Reges quo iure Episcopos presentent. num. 8.
 Ioannis Ignei, & Ioannis Ferraldi opinio refutatur. num. 9.
 Electus antequam ad suam accedat

Ecclesiam quid facere teneatur. num. 10.

Philippus II. Hispaniarum Rex, qui communiter vocatur el prudente extollitur. num. 11.

Qui in Episcopum eligitur ab irregularitate debet esse immunis. num. 12.

Noster Rex an dignum eligere sufficiat ex propositis à consiliariis, anve digniorem. num. 13.

Et ad hoc quæ inquisitio fieri debet. num. 14.

In domo Dei nihil præposterum esse debet. num. 15.

Illegitimus licet Religiosus ad Episcopatum sine disputatione non admittitur. num. 16.

Per subsequens matrimonium legitimitate non admittitur ad Cardinalatum. num. 17.

Secus fit ad Episcopatum. num. 18.

Legitimus ad unam dignitatem, utrum censeatur legitimus ad Episcopalem. num. 19.

Et legitimus ad Episcopalem, an censeatur dispensat. ad Archiepiscop. num. 20.

Legitimato à Principe laico non recognoscente Superiore. utrum ad Episcopatum sine alia dispensatione admittatur. num. 21.

Quæ ætas requiratur in eo, qui ad Episcopatum eligitur. num. 22.

De scientia electi qualiter constare possit, etiam si sit Religiosus. num. 23.

Examen quod ex constitutione Clementis VII. requirebatur, in Hispania nunquam admissum,

- neque seruatum de consuetudine. num. 24.
- Theologus an Iureconsulto debeat præferri in creatione ad Episcopatum. num. 25.
- Episcopatus cui potius debeat conferri. num. 26.
- Exteri ad Episcopatus seu Canonicatus in Castella regnis non admittuntur, etiam si sint ex Regno Nauarra, seu de Aragon. num. 27.
- Ad Episcopatum non presentatur nisi in Sacro Ordine constitutus. num. 28.
- Religiosi utrum sine Superioris licentia acceptare Episcopatum possint. num. 29.
- Qui Superior licentiam istam concedere valeat. num. 30.
- Episcopatum acceptare seu procurare nequeunt Religiosi sanctissimæ Societatis Iesu. num. 31.
- Præpositus generalis eiusdem Societatis inuitos ad Episcopatum acceptandum compellere potest. num. 32.
- Religiosus utrum peccet Episcopari desiderando. num. 33.
- Sacer Episcopalis ordo perfectior est Monachatu. num. 34.
- Religiosi Episcopatum procurare timeant. num. 35.
- Diuus Bonauentura malè sentit de Religiosis Episcopari desiderantibus. num. 36.
- Episcopatum desiderare utrum peccatum. num. 37.
- Libri & utensilia Religiosi cui cedant si creatur Episcopus. n. 38.
- Religiosus factus Episcopus Religionis priuilegiis priuatur. numero 39.
- Generalis, seu alius Prælatus si in Episcopum eligitur, & acceptat, statim desinit esse Generalis seu Prælatus. num. 40.
- Episcopus regularis, si dimisso Episcopatu ad Religionem redeat, non admittitur ad officia Religionis. num. 41.
- Episcopus titularis ad Ecclesiam Cathedralem promoueri potest, & retinebit titulum prioris Ecclesie, & etiam secundæ. n. 42.
- Papa Episcopos sine diæcesi creare potest. num. 43.
- Episcopi titulares quo tempore creari cæperunt. num. 44.
- A Petro Soto cauendum circa Episcoporum titularium creationem. num. 45.
- Chorepiscoporum officium & origo. num. 46.
- Chorepiscopi quo tempore extincti. num. 47.
- Episcopi titulares si possent, & liceret, credendum est quòd adirent, ut in Ecclesiis quarum Episcopi appellantur Euangelium prædicarent. num. 48.
- Episcopi tam diuites quàm pauperes aequè honorandi. num. 49.
- Diui Bernardi & Augustini verba ponuntur, atque etiam Seneca. num. 50.
- Votum de non procurando Episcopatum etiam de licentia Papa valet, de non acceptando minime. num. 51.

- Electio seu presentatio utrum valeat, si antequam sortiretur effectum, presentans spiravit.* num. 52.
- Electus intra quod tempus debeat electionem de se factam approbare.* num. 53.
- Archiepiscopus Toletanus olim Episcopos Hispaniae confirmabat.* num. 54.
- Toletana sedis super omnes Hispaniae Ecclesias Primatia antiquissima.* num. 55.
- Hodie solus Papa Episcopos confirmat.* num. 56.
- Prelatura per confirmationem praeficitur.* num. 57.
- Administrare ante confirmationem electus nequit.* num. 58.
- Et ante ademptionem possessionis.* num. 59.
- Et ante consecrationem exercere ea, quae ordinis Episcopalis sunt.* num. 60.
- Utrum ea delegare alio Episcopo possit.* num. 61.
- Patriarcha, seu Archiepiscopus consecratus, & non palliatus, an possit ea, quae ordinis sunt, alio Episcopo demandare.* num. 62.
- An Synodum congregare seu crucem ante se, vulgo Gion, portare possit, seu Clericos degradare, aut beneficiis priuare, ante pallij susceptionem.* num. 63.
- Quae solemnitas requirebatur antiquitus in Clericorum degradatione, & quae hodie.* num. 64.
- Electus confirmatus ante consecrationem an dicatur Episcopus.* num. 65.
- Patriarcha seu Archiepiscopus, ante receptionem pallij non dicitur Patriarcha.* num. 66.
- Percutiens Archiepiscopum, seu Patriarcham non palliatum, utrum excommunicatione bullae Caenae incurrat.* num. 67.
- Quid si percutiat electum confirmatum, non consecratum.* n. 68.
- Ciuitas interficiens confirmatum, an tanta poena mulctetur sicuti si esset consecratus.* num. 69.
- An confirmatus non consecratus, neque sacro Ordine initiatus, ad nuptias transire relicto Episcopatu possit.* num. 70.
- Et an requiratur Papae licentia.* num. 71.
- Promotio ad Episcopatum utrum matrimonium ratum dissoluat.* num. 72.
- Confirmatus non consecratus, neque sacro ordine initiatus, ratione status, utrum teneatur ad castitatem.* num. 73.
- Continentia utrum de Iure positiuo seu diuino sit Episcopatu annexa.* num. 74.
- Confirmatus non consecratus, neque in sacro ordine constitutus, fornicationem committens, non videtur talem fornicationem excedere malitiam simplicis fornicationis, neque circumstantiam necessario fatendam habere.* n. 75.
- Beneficia electi in Episcopum de Iure antiquo quid requirebatur.* n. 76.
- Hodie quando vacare dicantur.* num. 76.

Si transfertur Episcopus, quando prioris Ecclesie redditu priuatur. num. 77.

De stylo curiae obtentum est, non vacare beneficia licet aliis conferantur, donec Episcopatus possessionem acquirat. num. 78.

Electus nequit renuntiare beneficia in fauorem tertij. num. 79.

Quid circa hoc ex antiquissima consuetudine seruetur in Hispania. num. 80.

Episcopus titularis beneficia, quae ante consecrationem obtinebat, renuntiare poterit in fauorem tertij. num. 81.

Et poterit obtinere post consecrationem beneficia, quae antea habebat. num. 82.

Qui non recipitur à populo retinebit etiam beneficia quae antea. num. 83.

Papa solus dispensat cum Episcopo, ut possit priora beneficia simul cum Episcopatu retinere. numero 84.

Beneficia, quae Episcopus dispensatiue obtinebat cum Episcopatu, si vacant, eius prouisio reseruatur Papa: licet alias si Clericus particularis obtineret, eius prouisio competeret Episcopo in cuius

Diocesi sunt. num. 85.

Episcopus dispensatus ad retinenda priora beneficia, si transfertur ad aliam Ecclesiam, utrum vacent; anve transeant cum ipso. num. 86.

Episcopus Cardinalis creatus, an eius Episcopatus administratio cesset. num. 87.

Episcopatus iurisdictio si Episcopus transfertur, quando dicatur cessare. num. 88.

Qui à Papa in Episcopos eliguntur, non indigent confirmatione. num. 89.

Apud nostrates quando dicatur propriè Episcopus translatus. numero 90.

Quare permittitur Episcopo obtinere redditus prioris Ecclesiae, donec alterius possessionem adipiscatur, & non administrare. numero 91.

Episcopus translatus, quoad primam Ecclesiam, est persona priuata, & censetur mortuus ab instanti translationis. num. 92.

Ad hoc ut translatio fiat, quid requiritur. num. 93.

Prudentes Episcopi quid facere solent, ex quo sciunt se translatos. num. 94.

DE